

Τουρκοκυπριακό πάρτι γενεθλίων

> Το έργο του Χάρολντ Πίντερ από το Τουρκοκυπριακό Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας

Μετάφραση: Mehmet Fuat
Σκηνοθεσία: Aliye Ummannel
Σκηνικά-Κοστούμια: Ozlem Yetkili
Σχεδιασμός φωτισμού: Osman Alkas
Μουσική επιμέλεια: Osman Ates
Παίζουν: Osman Ates, Osgur Oktay, Erol Refikoglu, Osman Alkas, Baris Refikoglu, Hatice Tezcan

Το 2006 ήταν η χρονιά που στον Χάρολντ Πίντερ απονεμήθηκε το Χ Ευρωπαϊκό Βραβείο Θεάτρου. Στις αφιερωμένες στο γεγονός εκδηλώσεις στο Τορίνο περιλαμβάνονταν πολλές παραστάσεις των έργων του Πίντερ, παραγωγές από την Αγγλία, τη Γαλλία, την Ιταλία, τη Λευκορωσία. Στο συνέδριο με θέμα το θέατρο και την ποίηση του Πίντερ μίλησαν ειδικοί από πολλές χώρες. Κάθε εθνική παραγωγή, αλλά και κάθε ομιλητής φώτιζε το έργο του μεγάλου συγγραφέα από τη δική του οπτική γωνιά. Ο Πίντερ, ο δημιουργός ενός από τους πιο αναγνωρίσιμους τρόπους θεατρικής γραφής και σκέψης, άνθρωπος το όνομα του οποίου παρήγαγε το επίθετο «Pinteresque», γέννησε, δηλαδή, έναν όρο με σχεδόν επιστημονικά σταθεροποιημένο περιεχόμενο... κυμαινόταν και παραλλασσόταν μπροστά στα μάτια μας, έπαιρνε «εθνικές» μορφές! Στη γαλλική εκδοχή η γλώσσα του γινόταν πιο... αφρώδης, οι λέξεις πλήθαιναν, οι μορφές χρειάζονταν περισσότερες υποκριτικές λεπτομέρειες για να πραγματοποιηθούν σε σχέση με τη λιτότητα της αγγλικής, σχεδόν αναλογίου, παράστασης. Η ιταλική εκφραστικότητα, πιναρξιακά παράλογη, διέφερε ουσιαστικά από τη σλάβικη, δραματικά φορτισμένη. Οι διαφορές, βέβαια, δεν άλλαζαν το γεγονός, ότι ο γνήσιος «pinteresque» κοινός παρανομαστής, ο άξονας της απόλυτης αξιοπρέπειας, της ορκισμένης αγωνιστικότητας, του σκληρού χιούμορ, της βαθιάς ανάλυσης του θέματος της εξουσίας, συνέδεε τις εκλεκτές πιντερικές παραστάσεις του Τορίνου.

Αυτές οι τριών χρονών πια αναμνήσεις ήρθαν ξανά στο μυαλό μου με αφορμή την παράσταση του πιντερικού «Πάρτι γενεθλίων» στο τουρκοκυπριακό Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας. Πρώτη διαπίστωση - απ' αυτή την παράσταση αναμφίβολα περνά ο έντονος και αισθητός πιντερικός άξονας. Τα σκηνικά της Ozlem Yetkili, ένας ασφυκτικά κλειστός και ταυτόχρονα απελπιστικά διάτρητος χώρος, απέπνεαν τον αναγνωρίσιμο πιντερικό συνδυασμό της περιγραφικής

Τελικά, αυτή η τουρκοκυπριακή εκδοχή του Πίντερ, αυτόνομη, αυτόρκτη, πρωτότυπη, ελεύθερη από συμπλέγματα, δεν δίσταζε να είναι ο εαυτός της στην πορεία της προς τον Πίντερ. Γι' αυτό και έφτασε στον προορισμό της.

αοριστίας με ειρωνικά συγκεκριμενοποιημένες λεπτομέρειες. Πιστεύω πως αυτός ο συνδυασμός αποτελεί την αισθητική φόρμουλα της παράστασης, την οποία η σκηνοθέτιδα Aliye Ummannel κατάφερε να τηρήσει σε όλα τα επίπεδα. Και αυτό την οδήγησε στην επίτευξη μιας άγριας και συνάμα μπουφόνικης σκληρότητας, την οποία δίδαξε στους ηθοποιούς της.

Μέσα από μερικές παραγωγές του θιάσου που έχω δει (Ντάριο Φο, Ζιροντού, Αριστοφάνης, Μπέρκοφ) διαφάνηκε η καλλιτεχνική ταυτότητα του θιάσου, μια υποκριτική σταθερά, μια κοινωνική στοχοθέτηση. Οι καλλιτεχνικά προκλητικές για τους ίδιους τους δημιουργούς ρεπερτοριακές επιλογές δεν λαμβάνονται ερήμην του σταθερού στόχου - της καλλιέργειας του κοινού. Στο «Πάρτι γενεθλίων» η Aliye Ummannel πάλεψε να τιθασεύσει την πληθωρικότητα και

το διδακτισμό της υποκριτικής μανιέρας της ομάδας (χαρακτηριστικά τόσο ταιριαστά στον Ντάριο Φο, π.χ.) και το κατάφερε χωρίς να μειώσει τη θαυμαστή ενεργειακή δυναμική των έξι ηθοποιών της παράστασης. Βλέποντας το τελικό αποτέλεσμα, αναρωτιέσαι αν η σκηνοθέτιδα οδηγήθηκε στην επιλογή του έργου, επειδή είχε στη διάθεσή της έξι τόσο κατάλληλους για τη διανομή του «Πάρτι» ηθοποιούς. Αλλά μάλλον, η καταλληλότητα είναι το προϊόν και όχι η αιτία όλης της διαδικασίας.

Ο Στάνλεϋ του Osman Ates δημιουργεί με το ζευγάρι των εισβολών (Osman Alkas και Baris Refikoglu) μοντέλο σχέσης εξουσιαζόμενου και εξουσιαστή, χωρίς να περιοριστούν σε πολιτική δήλωση ή να αρκούνται σε στείρο παιχνίδι επίπεδων σχημάτων. Οι μορφές που δημιουργούν είναι γεμάτες, τρισδιάστατες.

Η Ozgur Oktay και η Hatice Tezcan αναλαμβάνουν με επιτυχία την μπουφόνικη τρέλα, ο Erol Refikoglu κρατάει τη ρεαλιστικότερη νότα για να υπογραμμιστεί το παράλογο των διαδραματιζόμενων στο «πάρτι». Το πραγματικά ομαδικό παίξιμο εντυπωσιάζει, η δράση προκαλεί αντίδραση στο σωματικό και ψυχολογικό επίπεδο. Η σκηνοθέτιδα κατάφερε να ανατρέψει το συνηθισμένο στο θιάσο μετωπικό παίξιμο και να χρησιμοποιήσει την προσωπική ενέργεια του καθενός για τη δημιουργία κοινού ενεργειακού πεδίου.

Τελικά, αυτή η τουρκοκυπριακή εκδοχή του Πίντερ, αυτόνομη, αυτόρκτη, πρωτότυπη, ελεύθερη από συμπλέγματα, δεν δίσταζε να είναι ο εαυτός της στην πορεία της προς τον Πίντερ. Γι' αυτό και έφτασε στον προορισμό της.

NONA ΜΟΛΕΣΚΗ